

# SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate  
sprejema upravnništvo v  
Katol. Tiskarni, Kopitar-  
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,  
nefrankovana pisma ne  
vsprejemo.

Uredništvo je v Seme-  
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izven-  
redne in praznike, ob  
pol 6. uri popoldne.

Štev. 42.

V Ljubljani, v sredo 20. februarija 1901.

Letnik XXIX.

## Državni zbor.

Dunaj, 19. svečana.

V Avstriji je vse mogoče. Zato je bilo tudi mogoče, da je vlada razpustila državni zbor, ne da bi vedela ali vsaj povedala, zakaj. In vlada je sklicala državni zbor, ne da bi vedela, česa se more nadejati od parlamenta, in parlament ne vé, česa more pričakovati od vlade. To so avstrijske razmere! In ko bi bila na dnevnem redu le navadna dnevna vprašanja!

Toda ne, na dnevnem redu novega državnega zbora so državna uprava, državna ustava, bodočnost države. Vlada je že nad eno leto na krmilu, a previdno molči, biti hoče brez barve, brez političnih načel, da si ne spridi ne z levico, ne z desnico. To bi bilo naravno in umestno v prehodnem stanju, nekaj dni ali tednov, ne pa leto in dan.

In stranke v zbornici? Prava maskerade, ravno za predpust. Vse stranke se izjavljajo za politiko »proste roke« ter tavajo v temi brez pravega smotra in cilja. Državni stroj je vlada osnažila, kolesa namažala, sprevodniki so pripravljeni, a kurjača ni, ki bi to »lukamatijo« spravil in pogнал v pravi tir. Uprav smešne krinke nosijo na obrazih možje, ki z emfazo tarnajo o marazmu državnega zbora, v istem hipu pa iščejo raznih ovir in si na glave natikajo Gesslerjev klobuk.

Kako so zmernejši Nemci pred dvema letoma govorili še o posredovalnem nemškem jeziku, a danes so si natakneli že drznejšo krinko iz vsenemske žaloge: pri nemškem državnem jeziku. Tako drčé od leta do leta na poševni ploskvi — do pruskega žrela.

Ali je kje na svetu parlament, kateremu velja kot dogma: Le nobene parlamentarne večine, nobene parlamentarne vlade! In v Avstriji se to s kratkimi presledki ponavlja že nad dvajset let. To pa ravno kaže, da ta parlament ni zdrav, da je nevarno bolan in da vsi zdravniški poskusi le pospešujejo razvoj bolezni do nevarne krize. Ves svet pa dobro vé, kje tiči kal bolezni. Ta izvira iz nenaravne, neavstrijske

ustave, ki sloni na krivičnem volivnem redu. Ta ustava se mej nenemškimi narodi ni uživala in udomačila, slovanskim narodom je bila usiljena, in če birokratski dvorni svetniki stokrat trdijo nasprotno.

Da, znani so že v zgodovini iste vrste dvorni svetniki, ki vedno mešetarijo in kričečega dečka v zibelki zasnavajo: Le mirno zaspi! Toda dete je vzraslo in trga povoje... Ta ustava ne reši avstrijskega vprašanja in ne ozdravi parlamenta. To je javno prepričanje, četudi mnogi tem glasovom ušesa masé.

Pepelnico sredo se gospoda vrne s predpustnih plesov in zabav. Ako je mnogim res toliko na delu, potem so te pustne počitnice odveč. Pa bodi, kar je stara navada. Zanimiveje je, ali se vrnejo s postno resnostjo, ali bode parlament sploh delal. Vprašanje o nemškem vlogah še vedno ni rešeno. Predsednik hoče baje izjaviti, da se nemške vloge prečitajo, a natisnejo le v prilogi k zapisniku.

## Obrtni kongres na Dunaju.

(Izv. poročilo.)

V nedeljo dne 17. t. m. pričel je zborovati takozvani »neodvisni obrtni kongres«. Osnovalec se je v ta namen nek odbor, obstoječ iz ljudi, kateri so željni raznih mandatov, in vse drugo zasledujejo, nego obrtno vprašanje. Čuje se, da so skriti židje za možmi, kateri so bili prireditelji tega sestanka.

V soboto zvečer zbralo se je na pozdravnem večeru kakih 50 delegatov iz raznih kronovin. Kranjska je bila zastopana po 10 delegatih. Presenetilo nas je, ko je odbornik pripravljalnega odbora pozdravil udeležence, a ob enem povedal, da sta se samo dve dunajski zadrugi odzvali povabilu, vse druge sklicateljem ne zaupajo. Govorilo se je mnogo, a nič stvarnega. Nekako glavo majoč so odšli delegatje.

V nedeljo okoli polu 10. ure dopoldne otvoril je g. Deršata, predsednik pripravljalnega odbora zborovanje, pozdravil došle, posebno zastopnika ministerstva g. dr.

Stetterja in svetnika obrtne in trgovinske zbornice g. Adlerja. Izvolilo se je predsedstvo.

Prvi poročevalec g. Deršata, govoril je o spremembi obrtnega reda, o skušnji sposobnosti, o združnem življenju i. t. d. Govoril je veliko, a malo povedal. Konkretnega predloga ni stavil nobenega, prijemal je razne osebe, ki so na čelu zadnjega združnega sestanka in so sploh voditelji dunajskih obrtnikov. Sledilo mu je 20 govornikov, kateri so mlatili prazno slamo, naštevati stare fraze. Zborovalo se je štiri ure, toda predloga še ni bilo nobenega. Govoril je nato g. Kregar iz Ljubljane, naglašajoč, da se je poudarjala svoboda govora.

Mislili smo v provinci, dejal je govornik, da se današnji takozvani neodvisni obrtni kongres vrši v dogovoru z vsemi dunajskimi zadrugami, a odzvali sta se mu samo dve, drugih ni. Mislili smo, da je tudi list »Centralgenossenschaftsblatt«, organ zadrug, a kakor vidimo, je za tem listom samo par gospodov in urednik. Vidi se, da hočejo ti gospodje samo za svoj list delati reklamo. Oglejmo si program. Niti pravilno nemško ni sestavljen, dalje so v njem navadne stvari, katere smo že velikokrat slišali, pozitivnega ne opazimo nič. Dunajske zadruge se ravno niso hotle udeležiti, ker so prepričane, da ne bo nič iz tega sestanka. Delegatje iz drugih kronovin se je s tem sestankom vleklo za nos.

V »Deutschen Volksblatt« izšel je neki članek, ki pojasni razmere. Ko bi bil ta članek izšel štiri dni poprej, bi delegatje raje doma ostali. Med govorom nastal je vrišč, provzročili so ga sklicatelji in par najetih kričačev. Predsednik je g. Kregarju odvzel besedo. »To je svoboda govora!« s tem klicem je g. Kregar stopil raz oder.

Večina delegatov je pritrdjevala govorniku in izjavljala, da je imel prav. Izjavila je, da se v ponedeljek, ko se sestanek nadaljuje, sestanka več ne udeleži.

Slovenec g. Terček iz Metlike je tudi govoril, da shod ne bo imel nobenega rezultata. Egler iz Dunaja je predlagal tri re-

solucije, katere predsednik niti na glasovanju ni dal.

Da so židje za tem sestankom, posneli smo sosebno iz tega, ker je predsednik večkrat povdarjal internacionalo ter izjavil, da se moramo organizirati brez konfesije.

Zborovanje v nedeljo ni imelo nobenega vpeha. Predsednik je povabil delegate za popoldne na kratek sestanek in prosil, naj nekateri gospodje izdelajo resolucije. Torej je pripravljalni odbor povabil odpuslance iz kronovin, naj ti izdelajo ves material, kateri je potreben za tak shod! Nekateri so res šli, drugi so se šalili.

V ponedeljek pričeli smo zborovati okrog 11. ure. Govorilo se je tudi, da mislijo predložiti opavski obrtni program, a se niso upali na dan, ker je, znano, da je popolnoma židovsko-liberalen. Predsednik seveda je pri vsaki priliki udaril čez krščanske socialce, ako je pa kdo drugi kaj od liberalcev omenil, ga je takoj zavrnil, češ, da to ne spada k stvari. Poročevalci so z neko posebno hitrostjo poročali. Govorilo se je veliko o delu po kaznilnicah, med drugimi je govoril tudi ljubljanske čevljarke zadruga načelnik gospod Tuma. Stare stvari so se ponavljale. Pri točki »podelitev koncesije gostilničarskemu obrtu« govoril je načelnik ljubljanske gostilničarske zadruga gospod Tosti jako zanimivo. Navedel je, koliko ima Ljubljana gostiln, ter bil mnenja, da jih je na vsak način preveč. Misel njegova je, naj bi se krčmarske koncesije samo tam in takrat oddajale, koder so neobhodno potrebne, predlagal je tudi v tem smislu resolucijo.

O drugih točkah govorilo se je šablonsko, naši navadni shodi so stvarnejši. Precejšnja kontroverza nastala je med predsednikom in obrtnim nadzornikom gospodom Adlerjem, zakaj se dunajske zadruge niso udeležile kongresa. Zadnji je prvega dobro okrcal. Faktum je, da so dunajske zadruge sklenile, ne udeležiti se tega kongresa. Delegat Kregar je podal sledečo izjavo: Letošnje leto se bode vršil vseslovenski in hrvatski obrtni shod v Ljubljani; poskusili bo-

## LISTEK.

### Franjo baron Trenk in njegovi panduri.

Zgodovinska razprava. Napisal dr. Ferdo Šišić. — V Zagrebu 1900. Naklada in tisk dioničke tiskarne. — Cena K 1.50.

Dasi se nahaja sredi kraljevega Zagreba lepa ulica Trenkova in dasi se je v hrvatskem gledališču že večkrat predstavljala ljudska igra »Baron Trenk« v štirih dejanjih od J. E. Tomića, je vendar mlajšemu zrodu o delovanju Trenkovem kot junaškem vojskovodji malo poznatega. Krivo pa je to, ker ni v novejšem času nobeden opisal v hrvatskem jeziku tega znamenitega junaka, kakor je zaslužil. Prvi je pisal v hrvatskem jeziku o Trenku župnik Luka Ilić ter izdal leta 1845 v Zagrebu zanimivo knjižico: »Baron Franjo Trenk i slavonski panduri«. Knjižica je sestavljena po avtobiografiji Trenkovi, a vrhu tega je dodal pisatelj še vse pripovedke o tem junaku, kakor jih je pripovedoval o njem narod po Slavoniji. Kritično to delo ni bilo, vendar pa je ostalo kot temelj vsakemu bodočemu življenjepisцу o Trenku.

Kasneje je omenil Trenka in njegovih pandurjev Ivan Kukuljević Sakcinski v svoji razpravi: »Hrvati za naslednjega rata« (Rad jugoslavenske akademije XXXVIII. Zagreb 1877) ali samo toliko, kolikor je spadalo v okvir njegove razprave. In še le letos se je potrudil ter izdal obširen življenjepis tega znamenitega junaka dr. Fr. pl. Šišić. S tem delom je izpolnil pisatelj veliko praznino v biografiji znamenitih Hrvatov. Knjiga obsega poleg kratkega predgovora 195 strani, a razdeljena je na deset poglavij. V sedmih poglavjih se bavi pisatelj s samim Trenkom in njegovim delovanjem, dočim prvo poglavje služi kot uvod v samo delo ter razpravlja o Mariji Tereziji in Frideriku II., o pragmatični sankciji sploh, a o hrvatski posebej; v drugem in osmem poglavju pa opisuje pisatelj kulturno stanje tedanje Slavonije.

Pisatelj se je trudil, da mu bode delo zanimivo, a tudi kritično. Po naši sodbi je v tem pogledu popolno vspel. Pri spisovanju se je držal pisatelj glede Trenka samega njegove avtobiografije kakor Ilić, vendar pa je pri tem delu bil srečnejši, ker je mogel vso avtobiografijo prispodobiti z vsemi poznanimi deli v tujih jezikih, ki so dosedaj

izšla bodisi že o samem Trenku, bodisi o tedanjih splošnih dogodkih. Pisatelj je ločil točno resnične dogodke in bajke, ki so se razširile o Trenku med narodom, pa tudi v mnogih knjigah.

Po tej razpravi je natančno dokazano, da Trenk ni zbiral pandurov na svoje stroške, nego na državne, samo po svojih posestvih je on trošil za nje. Tudi je pisatelj dokazal, da ni Trenk vjel Friderika II. v bitki pri Zaruvi na Češkem (leta 1745), kakor so mu očitali kasneje njegovi sovražniki, da ga je izpustil za veliko odkupnino. Ravno tako je pisatelj za vselej razpršil krivo mnenje, da so je Trenk sam zastrupil v Spielbergu, kjer je bil vsled dolgotrajne pravde zaprt; iz takratnih zapiskov brnskih kapucinov je zdaj točno dokazano, da je Trenk umrl naravne smrti, čisto udan v voljo božjo kot pravi kristijan.

Pisatelj je tudi še v devetem poglavju opisal boje pandurjev na Nizozemskem (od leta 1746 do 1748), koder jih ni vodil Trenk. O samem Trenku ni povedal pisatelj nič novega, kar ne bi bilo že do zdaj znano iz njegovih zapiskov in drugih spisov, pač pa je nov v tej knjigi spis tedanjega kulturnega stanja v Slavoniji.

Kako malo narodnega duha je bilo še tedaj med narodom v Slavoniji, se vidi po tem, da so se leta 1751 odcepile tri slavonske županije od Hrvatske ter svoje poslance pošiljale naravnost v ogerski zbor vključ vsem ugovorom hrvatskih stanov. To ravnanje je Hrvatom kasneje mnogo škodilo, ker so Mažari zatirjali, da je Slavonija že od nekdaj mažarska. Sreča je bila še pri vsem tem, da je Slavonija ostala še nadalje pod bansko jurisdikcijo.

Slednjič razpravlja pisatelj še o urejenju županijskih oblasti in o reorganizaciji Krajine okoli leta 1750. To sta dva vrlo lepa sestavka o kulturni zgodovini Slavonije, a umestno je bilo, da ju je pisatelj uvrstil v to knjigo, ker se more s tem čitatelj mnogo točneje upoznati s samim Trenkom. A posebno prednost daje tej knjigi domoljubni hrvatski duh, s katerim je vse gradivo prožeto, a vrhu tega je slog poljuden, da more tudi priprost čitatelj knjigo čitati brez vsake težave. Slovenecem prav toplo priporočamo to delo, ker se morejo po njem še natančneje upoznati s Trenkom in njegovimi pandurji, nego po kratkem življenjepispu tega znamenitega vojskovodja, priobčenem v sedemnajstem letniku »Ljublj. Zvon«.

sh 409



demo slovenske obrtnike organizirati v zadruge (občno pritrjevanje, predsednik kliče: dobro!), vendar bo na stališču obrtnega sestanka dunajskih zadrug, kateri se je vršil leta 1899. K vam ne bomo pristopili, pač pa k dunajski zavezi, katera že obstoji in katera je izvrstno organizovana. Današnjemu sestanku ne pripisujem nobenega pomena, mlatio se je veliko prazne slame, stvarnega, novega nimamo nič, prepričan pa sem danes popolnoma, da so za tem kongresom židje! Na to nastane vrišč, jeden del udeležencev kriči, drugi odobravajo. Nekateri so predsedniku klicali znana židovska imena: »Lucian Bruner!« »Nosko!« Resolucije so se sprejele.

Naglašati moram tudi, da so nekateri udeleženci nastopili in govorili popolnoma v duhu Schönererja in Wolfa. Predsednik je vedno naglašal, da moramo osnovati obrtno stranko, ne da bi povdarjali narodnost ali vero.

Osolito o veri je to večkrat povedal. Židovi ni nikdar imenoval. No, pa saj so sklicatelji na Dunaju znani, da so že igrali vse barve.

Tako se je završil ta takozvani »neodvisni obrtni kongres«. Kak razloček med in sestankom, ki se je vršil leta 1899, katerega je sklicala dunajska zaveza obrtnih zadrug! Na sestanku leta 1899 je bilo 1220 delegatov samo iz kronovin, dočim nas je bilo preteženi ponedeljek samo še okrog 50, drugi so se že v nedeljo odpeljali. L. 1899 je bilo na shodu veliko državnih poslancev, zastopnikov ministerstva itd., na letošnjem sestanku pa nič takega. Kratko povedano: Neodvisni obrtni kongres, ki se je vršil dne 17. t. m. na Dunaju, je bil navaden konfuzni shod, kakršnih se je po krčmah že veliko priredilo. Prihodnjič si bode pač dobro premislil vsak, predno se bode vsedel na tak lim!

## Ljudsko štetje.

Pri zadnjem ljudskem štetju so nam zopet vzeli mnogo »Slovencev« in jih podali Nemcem in Italijanom. Dobili smo o tem mnogo poročil.

Iz Gradca se nam poroča:

Velenemški graški magistrat si je stavil nalogo o priliki tega ljudskega štetja očistiti Gradcu značaj »najbolj nemškega vseh nemških mest.« Ni mu dovolj lokava in sleparska vada »občevalni jezik«, na katero je vjel za blaženi jezik nenasitne Germanije toliko tisoč nezavednih odvisnih in miroljubnih Nenemcev, ki se ne marajo ali boje prepirati ali svoje mnenje in prepričanje zastopati proti nadutim in zagrizenim Nemcem. Navzlic temu je naznanilo toliko Nenemcev svojo materinščino za občevalni jezik, da se je magistrat zbal za »čisti« značaj »samonemškega« Gradca ter se začel posluževati zvijače in sile!

Pod pretvezo revizije lazijo zdaj magistratni uradniki po mestu k onim, ki so naznanili navzlic vsemu pritisku za občevalni jezik slovenščino ali kak drugi nenemški jezik, poizvedujejo, ume-li dotičnik kaj nemščine, in kar samovlastno črtajo njegovo napoved in mu napišejo nemščino za občevalni jezik. Da, nebroj slučajev nam je že znanih, ko so magistratni komisariji celo izobraženim, neodvisnim možem navzlic njih protestom siloma izbrisali slovenščino in vpisali nemščino za občevalni jezik, češ, da je v Gradcu le nemščina občevalni jezik, da morajo dijaki, državni, deželni in zasebni uradniki, obrtniki in trgovci, sploh vsi govoriti v Gradcu nemščino, ako hočejo shajati. Na vse ugovore in proteste odgovarjajo cinično, da imajo tak ukaz, da istotako počno tudi v Ljubljani z Nemci!

Da se nam res godi tako nasilje, pričajo vpisne pole na magistratu. Ako treba, pripravljeni smo to dokazati z nebrojnimi slučaji!

Vprašamo samo vis. c. kr. namestništvo v Gradcu, mu je li znano, kako siloma zlorablja magistrat Gradca, glavnega mesta dežele, ki je po tretjini slovenska, ljudsko štetje v svoje krivične namene? Je-li pouk vpisnim pojam priložen, kako naj se izpolnijo, samo zato, da ga graški magistrat sa-

movoljno prezira, da protizakonito vsiljuje vsem v Gradcu bivajočim Nenemcem nemščino za občevalni jezik? Kaj namerava visoko c. kr. namestništvo napraviti, da se graškim Slovencem storjena krivica popravi?

Slovenske drž. poslance pa pozivljemo, naj nemudoma store na pristojnem mestu vse korake, da se vsaj povsem ne posreči graškemu magistratu zla nakana udušiti graške Slovence.

Iz Beljaka na Koroškem se nam pa poroča:

Isti komisar za ljudsko štetje, ki je hotel slov. dijaka na vsak način vpisati za Nemca (kakor sem poročal vrlemu »Slov.« 6. t. m.), je zadel tudi pri nekem drugem zavednem Slovencu na odločen odpor. Ko je imel namreč popisati razpredelek, odmenjen občevalnemu jeziku, rekel je dotičnemu gospodu: »Občevalni jezik, seveda, nemški.« — »Ne; slovenski,« dobil je odločen odgovor. — »Kako to? Saj morate v svoji službi rabiti vedno le nemški jezik, ker ste v nemškem mestu.« — »Da, govorim nemško, pa tudi slovensko. Sicer pa se ne gre za to, kako govorim s tem ali onim, marveč gre se za narodnost: moja narodnost pa je slovenska.« — »Ne, tega ne morem zapisati,« izvija se komisar. — »Pustite, pustite, naj zapiše, kakor hoče, prigovarjali so trdnemu Slovencu v isti hiši stanujoči Nemci. A vse to ni pomagalo nič. Vrli gospod je ostal pri svoji opravičeni zahtevi. — »Nisem mislil, da ste tako zagrizen Slovenec«, opomnil je neki gospod, ki je stal zraven. — »Do sedaj se mi je samo neki dijak tako trdovratno ustavljal«, pristavi uradnik. — Ker je moral na odločno zahtevo vrlega Slovenca krivični uradnik slednjič vendarle zapisati slovenščino kot občevalni jezik, je zagrozil: »Dobro! A to moram naznaniti županstvu.«

Ali ne govore te zadnje besede jasno, da so na magistratu uradnikom namignili, kolikor mogoče Slovencev utajiti?!

Neki drugi odlični Slovenec sicer ni imel posebnih sitnosti, ko je izpovedal svojo slov. narodnost (uradnik ga je najbrže poznal kot odločnega Slovenca in se mu bržkone bal zameriti,) a občutil je to še tisto popoldne. Šel je namreč v gostilno, v katero navadno zahaja, se usedel k mizi, ter prijazno ogovoril nemškega znanca. Ta pa mu pravi: »Z vami ne morem govoriti, ker vaš občevalni jezik je slovenski, katerega jaz ne razumem.«

Prav pošteno pa je dal jako izobražen in učen Slovenec uradniku ljudskega štetja pod nos. — »Občevalni jezik, seveda nemški«, meni uradnik. — »Ne; slovenski!« — »Pa saj govorite vendar nemško!« — »Da, z vami že, ker drugega jezika ne znate. Jaz pa občujem lahko ne samo v nemškem ampak tudi v slovenskem, laškem, francoskem in angleškem jeziku, ako treba!« — Osramočeni komisar je moral zapisati, kar je zahteval vrli Slovenec ter se z dolgim nosom pobral iz hiše.

Na tako krivičen način vršilo se je torej ljudsko štetje v Beljaku. Ne dvomimo, da so se tudi drugod godile jednake vnebo-kričeče krivice. — Iz teh in zadnjič navedenih slučajev pa se vidi, da bi se veliki narodni škodi, katero nam povzročuje skrajno neumestni izraz »občevalni jezik« in krivično postopanje dotičnih komisarjev, dalo vsaj nekoliko v okom priti, ako bi imeli v obmejnih krajih živeči Slovenci več narodne zavesti. Pa odkod naj jo dobé, ko jim tako krvavo manjka spretnih in neustrašnih voditeljev, manjka jim mož, ki bi budili v njih poleg verskega čuta tudi narodno zavest, kakor so to delali svoj čas slavni sedaj že rajni rodoljubi Andrej Einspieler, Majar Ziljski, Lendovšek in dr.?!

Tudi za koroško ljudsko štetje bi bila na mestu energična interpelacija v državnem zboru.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 20. februarija.

### Cesar o državnem zboru.

Pri balu, ki ga je priredil minister zunanjih zadev grof Goluhowski, je cesar govoril z raznimi poslanci o parlamentu. Starostnemu predsedniku Weiglu je rekel cesar: »Kako vam je ugajalo predsedstvo?

Kakor vidim, prav dobro. Naredili ste svojo stvar prav izvrstno, mirno in odločno, kar mi je bilo zelo všeč«. Dr. Weigel se zahvali in reče: »Storil sem svojo dolžnost, za kar sem bil izvoljen. Čas je bil prekratek, da bi bil mogel storiti kaj za spravo med strankami, da si so mi vse stranke v zbornici bile prijazne in se ne morem pritoževati«. Cesar odvrne: »Mislim, da se bi bili vi radi potrudili za spravo. Pač povsod govore o spravi, a ne vidimo nikakih dejanj, da bi kazale tako spravljivost«. Dr. Weigel odgovori: »Za vsako spravo je treba medsebojne prizanesljivosti. Prava volja se bo že dobila«.

### Mir na Reki.

Mažarska vlada je na Reki dosegla, po čemer je že davno hrepenela. Na Reki je zavladal »mir«, kakršnega si je želela vlada. Novi reški župan Mayländer je v nedeljo slovesno nastopil vlado in izrazil zaupanje vladi in guvernerju. S tem se je vpregel popolno v vladni jarem, reška neodvisnost je splavala po vodi, hrvatska stvar je izdana v prilog Mažarom.

### Demonstracije proti kralju Aleksandru.

Nekaterim Srbom nič kaj ne ugaja, da se kralj Aleksander ni udeležil pogreba svojega očeta. Pristaši Milanovi so pridno na delu, da dobe zopet vpliv. Ljudstvo se hujska, da je Avstrija »prvega kralja Srbije« z največjimi častmi spremila k večnemu počitku, in javno se pripoveduje ljudstvu, da je kralj Aleksander mrtvega očeta toliko spoštoval, kakor mrtvega psa. Prišlo je v Belemgradu že dvakrat do demonstracij proti kralju Aleksandru. Včeraj zjutraj so ljudje metali kamenje na stražo pri kraljevem dvorcu, kralj Aleksander pa je bil sprejet z živžganjem in piskanjem, ko se je peljal k rekvijemu. O Aleksandru se širi opis, da ima vse napake svojega očeta, a ne njegovih prednostij. Ko bi se sedaj nakrat pojavil kak Karagjorjević . . . In v teh zmedah je kraljica Draga Aleksandru povila sina

### Prisega kralja Eduarda.

Kakor je znano, je v prisegi, ki jo mora priseči novi angleški kralj, več besedi, katere so zelo žaljive za katoliško cerkev. Pri sedanji adresni debati se bavijo govorniki tudi s tem vprašanjem, in William Reckmond je vprašal vlado, ali hoče delati na to, da se iz prisega izbriše oni del, ki je žaljiv za katoličane. To vprašanje je bilo vladi očitvidno neljubo, in prvi lord Balfour je odgovoril, da on sicer nikakor ni vnet za tiste besede v prasegi, a upa, da je stvar za mnogo let naprej v redu. Reckmond je na to izjavil, da zaradi teh besed glasuje zoper kraljevo civilno listo.

### Nemrti na Španskem.

Liberalci hujskajo na Španskem z vsemi sredstvi proti cerkvenemu uplivu. Boj proti samostanom na Francoskem je podkuril tudi španske liberalce, da se skažejo v boju proti cerkvi. Poroko infantinje so porabili za povod, da udarijo in nahujskajo ljudstvo. General Weyler je sedaj naredil že precej red v Madridu in ljudstvo se pomirjuje. To je seveda liberalcem neljubo, njim se gre le za škandal. Židovski listi so nezadovoljni, da se utegne od liberalnih rovarjev razjarjena druhal slednjič vendar le pomiriti. Minister Silvela je sicer pripravljen, liberalcem dati dva portfelja v ministerstvu, a le s tem pogojem, da se borba proti samostanskim šolam, katere hočejo liberalci uničiti, opusti. Španski kredit hoče Silvela povzdigniti s tem, da nadomesti slabe srebrne »pesete« z zlato veljavo.

### Angleško burska vojska.

Cecil Rhodes, kateri je provzročil angleškobursko vojsko, se je baje izjavil zoper nadaljevanje te vojske. Londonski list »Investors Review« poroča, da je rekel tako: Lord Roberts je naredil neverjetne napake. Vsakikrat, če je imel priložnost streti bursko moč, bil je nedelaven, in dal Burom časa, da so se okrepili. Ko je vjel Cronjeja, bi bil Roberts v 8—10. dneh lahko v Johannesburgu in v Pretoriji. Takrat bi se bila transvaalska vlada takoj udala. Ko je potem slednjič prišel v Pretorijo, bil je zopet dva meseca nedelaven, in najhujše je bilo, da je po zasedbi Komatipoorta zopet mnogo

tednov dal Burom časa za okrepjenje. S tem je pokvaril celo vojsko in sedaj bi bilo treba vsaj še dveh let, da se Buri čisto podvržejo. Tega pa angleško ljudstvo ne prenese več in najbolje bo, da se sklene kakoršenkoli mir, predno nam nezmnožnost naših generalov opustoši celo deželo.

### Vojska na Kitajskem.

Na Kitajskem mirovna pogajanja ne morejo naprej. Grof Waldersee hoče sedaj s silo pospešiti akcijo. Kitajce treba prestrašiti, da bodo bolj voljni. Zato je grof Waldersee naprosil poveljnike vseh avstrijskih čet, da za konec februarija pripravijo nove ekspedicije v večjem obsegu, da se provin-cija Čili osvobodi kitajskih vojakov. Nemški komisariat je baje ukazal, da se v osemnajstih dneh pripravi tisoč transportnih voz za pomladno ekspedicijo. General Ketteler je poslal že manjšo ekspedicijo severno-zapadno od Paotingfu.

### Slovstvo.

Kanonik dr. Ivan Križanič, profesor pastirne: Razlaga novega Velikega katekizma, p. trjenega od vseh avstrijskih škofov, zbranih na Dunaju 9. aprila 1894. Drugi del. 1901. Natisnila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Naznanili smo že 1. del te razlage velikega katekizma. Sedaj je izšel tudi 2. del. Prvi del obsega razlaganje o veri, upanju in ljubezni, drugi del pa poglavja o milosti in zakramentih, o krščanski pravičnosti in štirih poslednjih rečeh. Kot dodatek ima še nekaj krajših molitev, vzdihljeje, pa izpraševanje vesti. Na koncu je stvarno kazalo. Knezoškofjski lavantinski ordinariat prav gorko priporoča to delo in pravi, da bo ta »vse pohvale vredna knjiga pri razlaganju krščanskega nauka vrlo dobro služila«.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. februarija.

### Osebnosti.

Umrl je v Celju c. in kr. major Ivan Debelak. Služboval je pred leti na Ogorskem. Ko je radi boleznj stopil v pokoj, preselil se je v Celje, kjer je jedno celo leto ležal bolan v postelji. — Načelnikom postaje Hrastnik imenovan je g. Fr. Sajovic, žel. pristav g. Fr. Ličen v Mariboru je prestavljen za načelnika postaje v Št. Jurij ob južni železnici. Dosedanji načelnik žel. postaje v Št. Juriju ob juž. žel. g. Glassner je premeščen v Peggau. — V Križevacu na Hrvatskem je umrl zaslužni hrvatski opozijski dež. poslanec veleposestnik Dragotin Grdenić. — V Mostah pri Ljubljani je umrla gospa Marija Černe rojena Šusteršič, soproga gostilničarjeva in posestnikova. — Prestavljen je iz Vrat na Koroškem farni provizor č. g. Fran Mažir v Pod Komom.

### Ideje »Südsteierische Presse«

kako bi se pomiril »kranjski prepir«, so naravnost kolosalne. Ko je sedaj srečno prilezla na stališče, da je naše orožje isto, kakor »Narodovo« (!), je v članku »Pro domo« napisala, da je boj samo oseben, ter pozivlja dr. Šusteršiča in dr. Tavčarja, naj odložita mandata, kajti to zahteva »blagor izvenkranjskih Slovencev«. Na to odgovarjamo: Blagor izvenkranjskih Slovencev zahteva, da se ognejo Tavčarjeve družbe, mandat naj pa odlože tisti izvenkranjski poslanci, ki so se izneverili svojim volivcem in se pridružili Tavčarju. Ali »Südsteierische Presse« ve, da dr. Šusteršič nima nobenega povoda odlagati mandata, katerega mu je poverilo slovensko ljudstvo na Kranjskem s tisoči in tisoči glasovi absolutne večine, in da naši poslanci nimajo povoda upoštevati na Dunaju dr. Tavčarja, ki je večino 72 glasov dosegel samo s pomočjo socialnih demokratov in Nemcev? Dr. Šusteršič je zastopnik in zaupnik slovenskega ljudstva, kdor je torej z ljudstvom, ta naj se pridruži dr. Šusteršiču, kdor je pa proti ljudstvu in simpatizira s Tavčarjem, tega bo pa itak slovensko katoliško ljudstvo pomedlo s pozorišča.

### Konfuznost »Edinosti.«

»Edinost«, ki ima široko srce za kranjske liberalce, piše, da dr. Šusteršič postopa trmasto in brez usmiljenja do rojakov izven Kranjske. Torej vedno in vedno napadi samo na dr. Šusteršiča! Zakaj »Edinost« ne pove, da je



Tavčar s svojo liberalno gonjo trmast in da je dr. Tavčar brez usmiljenja do rojakov izven Kranjske, ker se noče nič poboljšati? Ali menite, da bomo šli skupaj s Tavčarjem, ki še včeraj izjavlja v „Narodu“, da ga čaka še silnega dela pri sekanju „klerikalnih glav“ in da so njegovi zavezniki tisti, ki uprizarjajo protikatališko gonjo na Francoskem in Španskem? In takemu človeku naj bi se mi pridružili? Ne vemo, ali je „Edinost“ tako otroče naivna ali pa tako zlobna, da kriči, da je naš prepričanje samo „kranjski prepričanje“! Dr. Susteršiča naše ljudstvo spoštuje, ker se ne poda liberalnim namenom, ako ga pa psujejo tisti, ki so radi napadov na vero konfiskovani, je nam in njemu vse jedno!

**Schönerer in Tavčar.** Schönerer bode baje stavil predlog, katerega je že nanznanjal dr. Tavčar v zadnji volivni borbi. Schönerer hoče postaviti v državnem zboru predlog, naj se duhovščini »postavno« zamane v cerkvi usta, da ne bo smela razkrinkavati sovražnikov cerkve in vere. Značilno je, da hoče postaviti ta predlog najzagrizenješi Nemec, mož, ki gori za vsenemštvo in za protestantizem. Radovedni smo, kako bode Schönererja podpiral Slovenec Tavčar, ki se v »Narodu« ogreva za isti predlog.

**Pozor!** Za knjigo „Socijalizem“, spisal dr. Krek, se sprejemajo naročniki samo do konca tekočega meseca. „Socijalizem“ bode izhajal v snopičih po 15 kr. Naročilo na dopisnici za sedaj zadošča. Sprejema naročila č. g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani za deželo in g. Fran Breskvar, knjigovez pred škofijo v Ljubljani za Ljubljano.

**Podtikanje častnikom?** »Slovenski Narod« o pogrebu g. dr. Drachlerja piše: »Ko je duhovnik izvršil svoje opravilo, jo je hotel hitro odkuriti. Toda okrog groba so stali častniki, kakor zid. Nobeden mu ni naredil prostora, pač pa je mogel iz njih pogledov spoznati, kaj mislijo.« O tej »Narodovi« notici bomo še spregovorili, za danes samo konstatiramo, da tako postopanje napram duhovniku, opravljačem svoj cerkveni posel, ako je resnično »Narodovo« poročilo, bi se ne strinjalo s častjo častniškega stanu. Če je pa »Narod« zopet lagal, naj se pa gospodje častniki pri njem zahvalijo za ogorčenje, katero je »Narodovo« poročilo obudilo v naših krogih. Pričakujemo potrebnega pojasnila od kompetentne strani.

**Javno predavanje** bo jutri 21. t. m. v »Kat. domu« ob pol 8. uri zvečer. Govoril bo gospod A. Plečnik o hipnotizmu.

**Ljudska štetev v Gorjah** nam podaja za naš kraj sledeče številke: L. 1890 je stela fara Gorje 1863, občina Gorje 2403 prebivalcev; l. 1900 ima župnija Gorje 2025, občina Gorje 2563 prebivalcev. Krstov je bilo v preteklem letu 73, umrlo jih je 67; porok 14.

**O potresu** se nam poroča: Potres smo čutili 16. t. m. tudi tukaj v Komnu sicer brez nasledkov, a vendar precej močno je zašumelo in potreslo in sicer v soboto koj po 9. uri zvečer in zopet enkrat po noči. — Tudi v Moravčah so čutili isti večer ob 9. uri 5 m. precej močan potres. Sunek bil je navpičen z močnim streslajem, da je zidovje pokalo. Prišel je udarec v smeri od severo zahoda in trajal kake 4 sek., spremeljevalo ga je bobnenje in podzemeljski ropot. — V Studenem so čutili dokaj močan potres. Trajal je kake 3 sekunde, začel se je z rahlim gibanjem in končal z močnim horizontalnim sunkom. Ves čas ga je spremljevalo votlo podzemeljsko bobnenje. Škode ni napravil posebne, razven da je tu in tam odpadlo nekaj ometa. — V Trstu so tudi čutili potres.

**Predpustna veselica „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov** v Ljubljani se je v nedeljo večer prav dobro obnesla. Vspored je bil mnogovrsten pa prav zanimiv. Zapeli so društveni pevci pod spretnim vodstvom g. A. Sachsa pet dokaj težkih pesni z vnmemo in natančnostjo. Čveterospev »V slovo« so morali ponoviti. — Naslednji dve točki vsopredni »Bosa je ta«, šaljivi prizor s petjem in spremljevanjem glasovirja in pa »Ci-

ganska kantata« so kakor nalašč za predpust, ni ga gledalca, ki bi se mogel pri tem resno držati, vzlasti še, ako se igra in poje tako naravno, kot se je tu. Zadnja točka: šaljiva igra »Pravda« je dokaj težka, ker ima predolge dvogovore, a ni slaba, in vloge so bile v najboljših rokah. Občinstva je bila polna dvorana in se je ves čas prav dobro zabavalo. Čast takemu društvu, le vrlo naprej!

**Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Novem mestu** priredilo je 10. t. m. predpustno veselico, ki je bila jakodobro obiskana, a je tudi zares izborna vspela. Prvo točko vsopreda: tri prav lepe zборе zapeli so pomočniki pod priznanim vodstvom pred. g. P. Otokarja prav gladko in dobro. Kuplet »Copata« žel je obilo pohvale: saj ga je pa g. Cigler predstavil res tako premišljeno in neprisiljeno, da je vzbudil obilo smeha in je moral nekaj kitic na splošno zahtevanje ponavljati. Na to je sledila Kržičeva šaljiva igra »Izgubljena suknja«. Ne ravno lahko ulogo starega, stiskavega inšpektorja Vačurkota je predstavljavec dobro pogodil. A še bolj je občinstvu ugajal njegov sluga Felicini, ki je s svojimi dvotipi, s svojo italijansko izgovarjano slovenščino in z res naravnim italijansko-živahnim kretanjem spravljal občinstvo v najboljšo voljo. Prav vrhunec smeha pa je dosegla veselica s sklepno točko »Ciganska kantata«. Rokodelski pomočniki so to pot res storili, kar se je le dalo. Zato pa z veseljem pričakujemo 19. marca, ko se bo ponavljala igra »Mlini pod zemljo«. Zadnjič so jo predstavljali 6. jan. prav dobro, če pomislimo, da je igra jako težka in dolga. Kulise in druge za predstavlo potrebne stvari slikarskega dela je prav lepo naredil član rokodelskega društva, gospod Čiber in njegov pomočnik gospod Trpin. Upamo, da bo predstava prihodnjič šla še bolj gladko, in zato pričakujemo obilo udeležencev, ki sicer tudi radi z obiskom počaste rokodelski dom. — Kakor rečeno, dvorana je bila pri predpustni veselici natlačeno polna in še marsikdo ni mogel dobiti več prostora. Vse je bilo z predstavo zadovoljno: občinstvo, ker je imelo dovolj zabave, predstavljavci, ker so dobro rešili svojo nalogo, društvo, ker mu je došel lep gmoetni dobiček.

**Iv Višnjegore, 18. februarja.** Naša hranilnica in posojilnica vrlo napreduje. Izposojuje proti poročstvu ali vknjižbi. — Na zadnji sejm dné 11. t. m. so prignali zelo mnogo živine. Barantija pa je bila bolj srednje vrste. Prihodnji sejm bo v ponedeljek po kvaterni nedeji dné 4. marca t. l.

**Iz Vel. Lašič, 17. febr.** Pri nas se snuje gospodarska zadruga. To liberalcem seveda ni všeč. Da preprečijo namero naše stranke, podala se je minule dni trojica iz liberalnega tabora k okrajnemu glavarstvu. Kajpada niso nič opravili. Tam se jim je odgovorilo, da se zadruga snuje v smislu zakona in torej nje ustanovitve nihče ne more preprečiti. Skupili so jo tedaj prav pošteno.

**Ljubljanske novice.** Narodnosti v Ljubljani. Po ljudskem štetju je sedaj v Ljubljani 29 737 Slovencev, 5418 Nemcev, 208 Čehov in Slovakov, 150 Italijanov, 63 Hrvatov in Srbov, 20 Poljakov, 2 Malorusi, 1 Rumunec in 1 Madžar, katerega bi tudi treba ne bilo. Ti ljudje stanujejo v 1596 hišah. — Umrli je včeraj g. Kristina Vidmar, soproga črkostavčeva.

**Razstava Ruppe-jevih slik v Ljubljani.** V mali dvorani ljubljanske »Tonhalle« je razstavljeno 58 akvarelnih, 4 oljnatih slik in nekoliko risarij. Umetnik podaja večinoma zanimive krajevne slike iz tujine, kakor tudi iz Kranjskega. Prav ugajajo nam nekatere slike gorenjskih krajev, iz okolice kamniške, Kranja, Bleda, Bohinja. Tu in tam je značaj krajev dobro zadet, hribi in doline ljubko izraženi. Veliko zares umetnih del je že razprodanih. Tukajšnja tiskarna Kleinmayr & Bamberg neki izdeluje kolorirane razglednice po nekaterih izvirnih slikah, katere bode občinstvo z veseljem kupovalo.

**Štajarske novice.** Ogenj so imeli te dni v Celju v prodajalničnih prostorih mareljarja Hobacherja. Škoda je precejšnja. — Nov premogokop. G. Lapp iz

Velenja je začel kopati premog tudi blizu železniške postaje Turiška vas. — Raztira skočil je na Laškem parni stroj tovrnega vlaka. Druge nesreče ni bilo. — Novo šolsko poslopje zidali bodo pri Sv. Rupertu v Slov. Goricah. — Proti ponarejenemu žganju je izdalo celjsko okr. glavarstvo strog ukaz občinam ter vsem javnim organom, naj takoj naznanijo vsakega prodajalca žganih pijač, katere dela sam s pomočjo špirta in primesi. Taka kontrola bi bila dobra tudi za ljubljanske žganjarne! — Smrt v železniškem predoru. Vlak povozil je v predoru na Semmeringu celjskega inženirja Jos. Polandta. Nadzoroval je delo v nekem predoru. Ko je vlak pridrdral, stisnil se je k steni, močni piš pa je njegovo suknjo nabuhnil tako, da se je nataknila na železniški stroj in potegnila nesrečnega inženirja pod kolesa.

**Iz Celja, 20. febr.** Kakor prejšnja leta, se je tudi letos tridnevnic na čast Jezusu v Najsvetejšem zakramentu obhajala in izvršila zelo sijajno. Vsak dan sta bili dve pridigi, ob 6 zjutraj in ob 3. popoldan, pri katerih je bila cerkev natlačeno polna. Ostali čas pa se je molilo in popevalo, da je bilo veselje. Mnogo vernikov iz mesta in okolice pristopilo je k mizi Gospodovi. Vsi dobri župljani smo milost. gosp. opatu iz srca hvaležni, ker se toliko trudi in žrtvuje. Vidimo pa tudi, da, čeravno je pri nas mnogo gnilega, vendar lepo cvete krščansko življenje.

**Influenca na zagrebškem gledališču** je zopet delala intendanci mnogo težav. V nedeljo bi skoro ne mogli igrati. Intendanca je zapored poskušala s štirimi operami, a kadar je opero določila, zbolel je kak sodelujoč člen. Končno je bila določena »Prodana nevesta«, a pevka Mare je tudi zbolela. K sreči je bila v Zagrebu navzočna operna pevka slovenskega gledališča gđc. Noemi iz Ljubljane, ki je intendanci priskočila na pomoč in jo rešila zadrega.

**V Opatijo** je došel nadvojvoda Oton. Ondi se mudita tudi veliki vojvoda in velika vojvodinja Luksemburška.

**Koliko so našli Slovencev v Trstu?** Čuje se, da so na tržaškem magistratu našli, da imata Trst in okolica približno 180.000 prebivalcev. Za Slovence so napisali samo 27 000 duš. Kako neresnična je ta številka, priča to, da ima okolica, ki je skoro izključno slovenska, 44.700 ljudi, od katerih je najmanj 40.000 Slovencev. V mestu samem je bilo v peti skupini za slovenskega kandidata oddanih 4500 glasov.

**Pri ognjišču zažgala** se je v Trstu Hedvika Klarer. Nakrat ji je bila vsa obleka v ognju. Revica je na opeklinah umrla.

**Pri ognju umrl.** V trsteniškem gradu v tržaški okolici je bil predvčerajšnjim zopet požar. Domačini so hiteli gasiti, a pri ognju se je je nakrat onesveščen pal na tla Ivan Rebek z Grete. Mož je umrl na licu mesta. Požar je opustošil z borovci zasejeno površje 15—20 tisoč mož m<sup>2</sup>.

**Podgana obgrizla otroka.** V soboto je slišala neka žena imenom Metlika v Rocolu pri Trstu vpitje iz sobe, kjer je spalo njeno dete. Stekla je v sobo in videla podgano, ki je skočila iz zibeli. Podgana je obgrizla otroka po vsem obrazu.

**Kaj smatrajo na Ogerskem za panslavizem?** V Eperiesu na Ogerskem je več slušateljev teološke fakultete obsojenih radi »panslavistiških agitacij«. Glavni dokaz za panslavistiško agitacijo je bil, ker so se slušatelji skupno fotografirali in se na sliki podpisali s slovaškimi imeni.

**Dolgovi razkralja Milana.** Z Dunaja javljajo, da je razkralj Milan ostavil dolga štiri milijone frankov. Kralj Aleksander je — glavni dedič.

**Avstrijska kolonija na Kitajskem,** ki jo bo treba še le odkupiti, bi po tam navadni ceni stala okolu 250.000 K.

**Ali je bil ritualni umor v Konicu?** V Konicu na Nemškem je bil obsojen mesarski pomočnik, sin židovskega mesarja Lewyja, kateri je bil obdolžen, da je umoril gimnazijca Wintra, na štiri leta ječe, ker je krivo prižal, da Wintra sploh ni poznal. Priče so izjavile, da so Wintra

opetovano videle v družbi z židom Le-wyjem ml.

**Čegav je angleški prestol?** Po raznih listih krožijo sedaj vesti, da angleški prestor po strogo legitimistiških nazorih ne pripada Edvardu VII., ampak da je že od 20. nov. 1875. Marija kraljica Angleške in Škotske. Ta Marija je potomka angleškega kralja Karola I., ki je končal svoje življenje na šafotu, in sedanja načelnica rodovine Stuart ter sedanja soproga bavarskega princa Ludvika. Iz istih vzrokov bi torej bavarski dedni princ Ruprecht imel pravico do naslova »princ waleški.«

**Železniška postaja v Afriki imenovana po Slovincu** V jugozap. Afriki so v nemškem ozemlju zgradili železnico Swakopurnad - Windkock, katere jedna postaja se imenuje Welwitsch. Voroški Slovenec Velbič, rojen leta 1866 pri Gospej sveti in umrl leta 1872 v Londonu, bil je slaven botanik ter je v Afriki našel jedno najzanimivejših cvetlic na svetu. Cvetlica se imenuje po njem »Welwitschia mirabilis«, sedaj pa se njemu na čast imenuje tudi železniška postaja v Afriki.

## Društva.

(Bolniško in podporno društvo pomočnikov in zasebnih uradnikov za Kranjsko) vabi na redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dné 2. marca 1901, ob pol 8. zvečer, v Iv. Tosti jevi gostilni (»Miramar«) na St. trgu št. 19. (v zadnji sobi pri tleh.) Vspored: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo (§ 12. dr. pr.) 4. Poročilo računskih preglednikov (§ 19 dr. pr.) 5. Imenovanje častnih članov (§ 3 dr. pr.) 6. Nagrada društ. odbora funkcionarjem (§ 14. dr. pr.) 7. Volitev odbora (7 odbornikov in 3 namestnikov, § 14. dr. pr.) 8. Volitev 3 pregledovalcev (§ 19. dr. pr.) 9. Razno-terosti.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj, 20. febr.** Današnja seja je bila silno razburjena in se je morala predčasno zaključiti, ker ni bilo več mogoče dalje glasovati. Vzrok so bile nenemške interpelacije.

**Dunaj, 20. febr.** V današnji seji drž. zbora je predsednik izjavil se o cenzuri interpelacij. Dejal je, da bode to svojo, v pravilniku mu zajamčeno pravico liberalnejše razumeval, ter bode o interpelacijah, ki se mu bodo zdele kočljive, obveščal zbornico v tajni seji, ki naj potem določi, ako se take interpelacije v polnem obsegu prebero v javni seji. (Hrupni ugovori na strani Schönererjancev, socijalistov in Mladočehov). Socijalni demokrat Ellenbogen je proti tej izjavi ostro polemizoval ter dejal, da se s tem z nogami tepta najvažnejša pravica parlamenta. Predlagal je, naj se o predsednikovi izjavi otvori debata, kar pa je zbornica zavrgla s 178 proti 98 glasovi. (Nemški radikalei psujejo levičarje, ker so glasovali proti.) Po izidu glasovanja je nastal v zbornici velik vihar. — Prišlo je do nastopov mej nemškimi radikalei in češkimi socijalisti. Klofač je pričel govoriti češki. Velik ropot pri nemških radikaleih. Klofač pravi, da se morajo češke interpelacije takoj prebrati, drugače ne bo nobene seje več. Klofač je stal pred sedeži ministrov, zgrabil kopo papirja in ga vrgel v zrak. Baron Jurij Wassilko porinil ga je s silo na stran Klofač in njegovi češki tovariši so rinili proti Wassilku. Z veliko težavo se je preprečil spopad. Dolgo je trajalo, da se je polegel vrisoč. Wolf je izjavil, da so nemški radikalei bili pripravljeni sodelovati pri parlamentarnem delu, a sedaj ne morejo imeti veselja do dela, ker je vlada prijazna češkim željam. Predlagal je — konec seje. Zbornica je njegov predlog odklonila. (Hrup.) Plaček zahteva takojšnjega odgovora od predsedstva. Predsednik na to izjavi, da bo dal prebrati nenemške interpelacije v onem jeziku, v katerem so predložene, a ker mnogo poslancev zna samo nemško, bo dal preložiti avtentični predlog, ki pride tudi v zapisnik. Hrupni ugovori na nemški strani. Vedno bolj



divji prizori se ponavljajo. Poslanci vpijejo vsi vprek in si grože. Slednjič predsednik, ko vidi, da je redno zborovanje nemogoče, zaključi sejo. — Prihodnja seja jutri.

**Dunaj, 20. febr.** Današnja konferenca načelnikov klubov v zadevi čeških interpelacij je bila brezuspešna. Predsednik Vetter je podal primerno izjavo drž. zboru.

**Dunaj, 20. febr.** Dež. zbori se snidejo okoli 10. aprila.

**Dunaj, 20. febr.** Sijajen bal pri dvoru je zaključil predpust. Ob 9. je prišel cesar z nadvojvodi in nadvojvodinjami ter obilnim drugim spremstvom. Hodil je po dvorani in se je razgovarjal s poslaniki, ministri in politiki, z Barwinskimi iz „Slov. centra“ se je razgovarjal o delovanju poslanske zbornice; poslanec je naglašal, da je večina pripravljena delati, ako ne pridejo nove ovire.

**Praga, 19. febr.** Delavci v jami montanske družbe v Falkenau so ustavili delo, ker so uradniki tri tovariše zavoljo nepokorščine takoj odslovili.

**Belgrad, 20. febr.** V letošnji proračun ustavljeno svoto za Milanovo apnazo v znesku 360.000 frankov se namerava porabiti za spomenik (!) Milanu. Srbska vlada hoče kupiti na Dunaju hišo, v kateri je Milan umrl in v hiši napraviti kapelo. Milan je zapustil politično oporoko, v kateri se izjavlja za združenje vseh balkanskih držav pod višjo oblastjo Avstro-Ogerske.

**Pariz, 20. febr.** Časnikarji lista „Figaro“ so izvedeli od črnogorskega kneza Nikolaja, da ne misli na balkansko zvezo.

**Petersburg, 20. febr.** Listi pišejo, da ruska vlada pazno zasleduje naklepe nemške vlade v oziru povišanja carine na žito: ako nemška vlada to stori, potem bodo iskali Rusi drugod trga za svoje žito, a se bodo na drugi strani odškodovali nasproti Nemčiji.

**Curih, 20. febr.** V Neunenburgergorovju je nevarnost, da se podre v dolino cela gora (nad milijon kubičnih metrov). Boje se, da ruševce se kameenje ne zajezi reke Avrense.

**Haag, 20. febr.** Sveti oče je poslal kraljici Viljemini dragocen ženitovanjski dar.

**London, 20. febr.** Kralj Edvard VII. odpotuje v soboto na Nemško.

**London, 20. febr.** V gosposki zbornici je prebral lord Kanceler sožalno pismo ogrske zbornice povodom smrti kraljice.

**Pariz, 20. febr.** „Agence Havas“ poroča iz Pekinga, da sta Li-Hung-Čang in princ Čing naznanila poslaniškom, da je cesarski dvor pripravljen izvršiti kazni, katere zahtevajo poslaniški.

**Pariz, 20. febr.** Minister Delcasse je povedal v ministerskem svetu, da se vrnejo francoski agenti na svoja mesta v kitajskih mestih.

**London, 20. febr.** Iz Kapstadta zabeležujejo jutranji listi vest, da so Angleži ujeli predsednika Stejna.

**Britstown, 20. febr.** Govori se, da so Buri zasedli Vosburg in pretrgali angleško črto. V Strydenburgu stoji 1000 Burov; večji oddelki stoje tudi v Houwateru, ki leži 21 milj proč.

**London, 20. febr.** V „Standard“ pišejo, da je od 2000 Kafrov, ki so bili nastavljeni pri delu le še 150 mož ostalo, druge je kuga pregnala.

**London, 20. febr.** Lord Kithener poroča iz Pretorije: Kakor čujem maršira Dewet proti severu in stoji zdaj zapadno od Hopetowna. Verjetno je, da se bo umikal proti jugozapadu, naše čete so nato pripravljene. Danes zjutraj so vrgli Buri vlak iz tira med postajama Vereenig in Johannesburg, predno so ga Buri čisto oropali, smo jih pregnali. Imamo 1 mrtvega in 1 ranjenca.

**Umrli so:**

16. februarija. Marija Rojc, gostija, 51 let, Zvonarske ulice 9, vodenica. — Marija Rozman, kajtarjeva žena 58 let, Črna vas 32, pljučnica.  
17. februarija. Roza Franja Matoušek, usmiljenka, 27 let, Poljanska cesta 28, jetika. — Albica Hess, zasebnica, 56 let, Poljanska cesta 15, Haemoptae.

**V bolnici:**

16. februarija. Fran Köhler, tovar. uradnik, 68 let, naduha.

**Cena žitu na dunajski borzi**  
dné 19. februarija 1901  
Za 50 kilogramov.

|                            |                  |
|----------------------------|------------------|
| Pšenica za pomlad . . .    | K 7.72 do K 7.73 |
| » za maj junij » . . .     | 7.82 » » 7.83    |
| » za jesen . . .           | 7.91 » » 7.93    |
| Rž za pomlad . . .         | 7.70 » » 7.71    |
| » za jesen . . .           | 7.00 » » 7.02    |
| Turšica za maj junij . . . | 5.52 » » 5.53    |
| » za julij avg. . .        | 5.64 » » 5.65    |
| Oves za pomlad . . .       | 6.65 » » 6.66    |

**Meteorologično poročilo.**  
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

| čas opazovanja                                    | stanje bura-metra v m m. | temperatura po Celsiusu | Vetrovi     | Noba        | Padavina v 24 urah |
|---------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------|-------------|-------------|--------------------|
| 19. 9. zveč.                                      | 735.9                    | -7.6                    | sl. jvz.    | oblač.      |                    |
| 20. 7. zjut.                                      | 736.6                    | -8.1                    | sr. vzsvzh. | oblač.      | 1.1                |
| 2. popol.                                         | 736.4                    | -2.7                    | sl. jug     | pol. oblac. |                    |
| Srednja večerajšnja temperatura -7.4 normale: 0.2 |                          |                         |             |             |                    |

168 1 1

Vsegamogočni Bog je danes zjutraj naše za nepozabnega očeta, soproga in brata, gospoda

**med. dr. Romana Jacobi**

po kratki boleznj poklical v boljši svet

Pogreb bo de v četrtek, dné 21. svečana. ob 4. uri popoldne, iz kapele za mrtve pr svetem Kristofu in bode pokojnikovo truplo tam položeno v todbinsko rakev. Svete zadušne maše se bodo darovale v cerkvi sv. Jakoba.

V Ljubljani, dné 19. svečana 1901.

**Žalujoči ostali.**

**Zahvala.**

166 1-1

Vsem častitim prijateljem in znancem, ki so nas tolažili v boleznj in ob smrti našega nepozabnega očeta, ozir. starega očeta, gospoda

**Martina Tratnika**

ter za obilno spremstvo ob njegovem pogrebu dné 18. svečana t. l. izrekamo tem potom vsem udeležencem, osobito preč duhovščini, družbenikom pevcev slav. katol. del. družbe za žalno petje našo najglobljejšo zahvalo ter priporočamo pokojnika v blag spomin in molitev.

Idrija, dné 19. svečana 1901.

**Žalujoči ostali.**

**Zahvala.**

165 1-1

Gnjenim srecem izpolnim dolžnost, da se za mnogobrojno častilno spremstvo k poslednjemu počitku moje blage, nepozabne soproge, gospe

**Alojzije Belle roj. Kette**

posesnica na Uncu

vsem častitim udeležencem najiskreneje zahvalim. Tem potom zahvaljujem se tudi prav iskreno častitim prijateljem, znancem in sorodnikom za izraženo sožalje in za poklonjene prekrasne vence z dragocenimi trakovi.

Konečno tisočkrat »Bog plati!« velenjeni očiteli Sebenikarjevi na Rakeku, katere je milosrečno, požrtvovalno in prijateljsko skrbela za pokojnico ob dolgi in mučni bolezni, kakor tudi ob smrti.

Na Uncu pri Rakeku, 19. febr. 1901.

**Avgust Belle,**

soproga.

**VABILO**

na

**OBČNI ZBOR**

„Mizarske zadruga“

v Št. Vidu nad Ljubljano

kateri bode

**v nedeljo 24. februarija 1901**

točno ob 4 uri popoldne

v dvorani društvenega doma v Št. Vidu.

**Vspored:**

a) Nagovor predsednika.

b) Poročilo blagajnika o računih.

c) Poročilo nadziralnega odbora.

d) Prememba pravil.

e) Posvetovanje o deležih.

f) Posvetovanje o graditvi poslopja za zalogo.

g) Razni nasveti in predlogi.

Št. Vid nad Ljubljano,

dné 15. februarija 1901.

171 1-1

**Načelstvo.**

**VABILO**

172 1-1

na

**VI. redni občni zbor**

„Slovenske posojilnice v Št. Jerneji,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se bode vršil

**v nedeljo dné 10. marca 1901**

ob 4. uri popoldne

v šolskem poslopju v Št. Jerneji.

**Dnevni red:**

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo računskega pregledovalca.

3. Odobritev računa za l. 1900.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev računskega pregledovalca in njega namestnika.

6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

**Načelstvo.**

Št. Jernej, dné 19. febr. 1901.

Ako bi bil sklicani občni zbor nesklepčen, vrši se teden pozneje ob istem času in dnevnem redu drugi občni zbor, ki bode sklepčen ne oziraje se na število udov.

**Vabilo**

na

**ustanovni zbor**

društva Ljubljanska meščanska godba

ki bode

**v četrtek 21. februarija t. l.**

ob 1/8. uri zvečer

**v areni „Narodnega doma“.**

**Dnevni red:**

1. Nagovor predsednika pripravljalnega odbora.

2. Posvetovanje in potrditev načrta za društvena pravila.

3. Volitev predsednika, podpredsednika in 8 odbornikov.

4. Raznoterosti.

Vstop je vsakteremu dovoljen in vsakteri je naprošen, naj pripelje prijatelje godbe s seboj.

Po zborovanju je na čast ustanoviteljem promenadni koncert cele godbe in prosta zabava.

V Ljubljani, dné 19. febr. 1901.

170 1-1

**Pripravljalni odbor.**

**Špiritni laki,** vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice.**

Vnanja naročila proti povzetju. 228 25 11-8

**Služba organista**

in cerkvenika

na Jesenicah na Gorenjskem se odda.

Nastop 15. aprila. Plača 1100 kron.

**Župni urad Jesenice,**

dné 15. febr. 1901. 139 5-4

**Učenec**

se sprejme takoj z dobrimi spričevali v trgovino z mešanim blagom v **Spodnji Idriji.**

169 3 1

**Luka Brus.**

**Šaleški premog v koscih**

po ceni, pripraven za kurjavo sob in za industrije, brez smradu

se razpošilja za vse poslaje južne in koroške, kakor tudi ogerskih železnic

po 32 kron za vagon s 100 met. centi od postaje Skale.

Naročila sprejema 70 (12-8)

**Šaleški premogokop v Velenji**

== (Wöllan) ==

**ANT. PRESKER**

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opezanja na veliko svojco zalogo zgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

7 15

| Dunajska borza.                                                 |        |                                                      |        |                                                           |        |
|-----------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------------------------|--------|-----------------------------------------------------------|--------|
| Dné 20. februarija.                                             |        |                                                      |        |                                                           |        |
| Skupni državni dolg v notah . . . . .                           | 98.40  | 20 mark . . . . .                                    | 23.49  | Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . . . .             | 106.10 |
| Skupni državni dolg v srebru . . . . .                          | 98.35  | 20 frankov (napoleonidor) . . . . .                  | 19.09  | Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . . . .     | 94.25  |
| Avstrijska zlata renta 4% . . . . .                             | 117.95 | Italijanski bankovci . . . . .                       | 90.30  | Priporočene obveznice državne železnice . . . . .         | 429.50 |
| Avstrijska kronska renta 4% . . . . .                           | 98.10  | C. kr. cekini . . . . .                              | 11.32  | » » južne železnice 8% . . . . .                          | 345.—  |
| Ogrska zlata renta 4% . . . . .                                 | 118.10 | Dné 18. februarija.                                  |        | » » južne železnice 5% . . . . .                          | 124.25 |
| Ogrska kronska renta 4% . . . . .                               | 93.30  | 3-2% državne srečke l. 1854. 250 gld. . . . .        | 182.—  | » » dolenskih železnic 3% . . . . .                       | 99.50  |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . . . .                 | 1681.— | 5% državne srečke l. 1880. 100 gld. . . . .          | 168.25 | Kreditne srečke, 100 gld. . . . .                         | 392.—  |
| Kreditne delnice, 160 gld. . . . .                              | 669.75 | Državne srečko l. 1864. 100 gld. . . . .             | 203.25 | 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . . . .         | 370.—  |
| London vista . . . . .                                          | 240.62 | 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . . . . | 95.60  | Avstrijskega rudečega kriša srečke, 10 gld. . . . .       | 47.50  |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vob. 117.42% . . . . . |        | Tisne srečke 4% . . . . .                            | 141.40 | Ogerskega . . . . .                                       | 24.75  |
|                                                                 |        | Dunavske vravnavnne srečke 5% . . . . .              | 257.50 | Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. . . . .                | 14.10  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Rudolfove srečke, 10 gld. . . . .                         | 59.—   |
|                                                                 |        |                                                      |        | Salmove srečke, 40 gld. . . . .                           | 180.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | St. Genois srečke, 40 gld. . . . .                        | 210.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Waldsteinove srečke, 20 gld. . . . .                      | 391.50 |
|                                                                 |        |                                                      |        | Ljubljanske srečke . . . . .                              | 57.—   |
|                                                                 |        |                                                      |        | Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . . . .           | 273.50 |
|                                                                 |        |                                                      |        | Akcije Ferdinandovo sev. želez., 1000 gl. st. v . . . . . | 632.2— |
|                                                                 |        |                                                      |        | Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. . . . .                | 825.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . . . .              | 106.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Splošna avstrijska stavbinska družba . . . . .            | 148.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Montanska družba avstr. plan. . . . .                     | 434.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . . . .           | 467.—  |
|                                                                 |        |                                                      |        | Papirnih rubljev 100 . . . . .                            | 253.25 |

**Nakup in prodaja**

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zgube pri zhebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zhebanje.

Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

**„NERCUR“**

l. Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgassa 2.

Pojasnila

v vseh gospodarskih in finančnih stvarah,

potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svetli za dosogo kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.